

multi-vector development of high school students, namely; social and humanitarian, natural and mathematical, technological, artistic and aesthetic, sports and philological, which is Ukrainian profile education. In the process of learning and development, an indispensable assistant is a profile book – a source of knowledge that serves as a guide for professional development. A profile book, not just a collection of information – is a systematic presentation of the most important aspects of a certain specialty. It contains fundamental knowledge necessary to understand the basics of the profession, as well as practical advice and techniques that can be applied in real work situations. A profile book motivates and directs to constant learning, revealing that professional development is a continuous process that requires resilience, self-discipline, purposefulness, curiosity and a desire to improve. Famous people and successful entrepreneurs emphasize the importance of reading profile literature. Such as Elon Musk or Bill Gates, emphasize that it was profile books that helped them form their vision of business and find non-standard solutions. It is important for a future specialist not to be limited to just one source of knowledge. Reading different specialized books, comparing methods and approaches helps to develop your own style of work, find unique solutions and become a true expert in your field.

Keywords: *specialized education, specialized book, source of knowledge, qualified specialist.*

Krišs KAPENIEKS
Latvijas universitetas

**Ukraina ir ukraiņiečiai Ukrainos
nepriklausomybės kovų metu (1918–1919)
Ukrainos latvių centrinio komiteto atstovo
Kristapo Bachmanio akimis**

Pranešime analizuojamas istorijos šaltinis – latvių visuomeninio darbuotojo Kristapo Bachmanio (Kristaps Bahmanis) atsiminimai „Latviai Ukrainoje 1917–1919 metais“ („Latvieši Ukrainā 1917.–1919. gados“), išleisti latvių kalba 1926 metais Rygoje. Latvių teisininkas Kristapas Bachmanis (1867–1942) Pirmojo pasaulinio karo metais buvo Latvių pabėgėlių išlaikymo centrinio komiteto valdybos narys. Po vilties praradimo į Rusijos demokratizaciją tapo Latvių laikinosios tautinės tarybos valdybos nariu, buvo paskirtas tarybos atstovu prie Ukrainos Centrinės rados, 1918 m. sausį atvažiavo į Kijivą. Jis tapo liudininku Ukrainos kovai už nepriklausomybę. Bachmanis pergyveno pirmąjį Kijivo užėmimą bolševikais, po to – Vokietijos ir Austrijos-Vengrijos okupaciją, Ukrainos Valstybės įkūrimą. 1918 m. rugpjūčio mėnesį Ukrainos latvių centrinis komitetas buvo Ukrainos Valstybės pripažintas veikiantis konsulato statusu. Jo pagrindinis uždavinys buvo išduoti pasus Latvijos pabėgėliams, gyvenantiems Ukrainos teritorijoje, apginti jų interesus, tuo tarpu išsaugojant juos nuo pašaukimą Ukrainos kariuomenėje arba Ukrainą okupuojančiose kariuomenėse (bolševikų Raudonojoje Armijoje, Pietryčių Rusijos ginkluotosiose pajėgose). Po Direktorijos įkūrimo Bachmanis 1918 m. gruodį Latvijos Respublikos Laikinosios vyriausybės paskirtas oficialiu atstovu Ukrainoje. Po antrojo Kijivo užėmimą bolševikais slapstėsi, o Kijivą užvaldant Pietų Rusijos ginkluotosiomis pajėgomomis, grįžo ten ir bandė apsaugoti latvių pabėgėlius nuo baltųjų propagandos, kuri skelbė visus latvius esant bolševikus. Po šios kariuomenės atsitraukimą jis evakavosi kartu su

ja, galutinai pateko ant Didžiosios Britanijos laivo Novorosijske, per Juodąją jūrą ir Turkiją 1920 m. grįžo į Latvija. Bachmanio atsiminimuose atskleidžiamos Ukrainos valstybinių įstaigų, vietinių ukrainiečių, kaip ir okupacinių valdžių pažiūras į latvius – nuo paramos ir gelbėjimo iki siundymo propagandos, net persekiojimo; taip pat minimi įdomi liudyjimai apie kasdienį gyvenimą karo metu.

Raktažodžiai: Ukrainos istorija, Latvijos istorija, Pirmasis pasaulinis karas, latvių pabėgėliai Ukrainoje, kovos už nepriklausomybę, valstybės steigimas, Ukrainos ir Latvijos santykiai, Rusijos pilietinis karas, bolševikai.

Світлана НАСАКІНА

Одеський державний аграрний університет

Англійська мова та тестові системи в умовах сучасної освіти: кейси України та Литовської Республіки

У 21 столітті англійська мова безсумнівно продовжує відігравати ключову роль як універсальний засіб академічної та професійної комунікації. Відповідно, національні системи оцінювання знань з англійської мови набувають особливого значення як засоби уніфікації знань. У цьому контексті доцільним є порівняльний аналіз тестів з англійської мови в Україні та Литві, зокрема Національного мультипредметного тесту (НМТ) та Державних іспитів на атестат зрілості (Valstybiniai brandos egzaminai). Обидві системи мають низку структурних і концептуальних подібностей, що зумовлені спільними європейськими цінностями в системі національної освіти та прагненням до забезпечення академічної доброчесності. НМТ в Україні виконує функцію необхідного етапу вступу до закладів вищої освіти, охоплюючи такі обов'язкові дисципліни, як українська мова, математика, історія України, та вибіркові дисципліни, такі як іноземні мови, фізика, хімія, тощо. Тестування має на меті не лише перевірку фактичних знань, а й гарантування рівних умов для всіх здобувачів. Аналогічну роль у Литві виконують іспити на атестат зрілості. Випускники шкіл складають обов'язкові іспити з литовської мови та літератури, математики, а також предметів на вибір. Варто наголосити на культурно-мовних паралелях між обома країнами. І в Україні, і в Литві рідна мова посідає центральне місце в іспитах, що підкреслює її роль як носія національної ідентичності. Тестування з історії, своєю чергою, сприяє формуванню історичної пам'яті, що є надзвичайно важливим для суспільств, які мають складний досвід боротьби за державність та незалежність. Отже, державні іспити в Україні та Литві виконують багатофункціональну роль. Особливу роль у цьому контексті відіграє англійська мова як засіб міжкультурної комунікації та інструмент інтеграції ключових елементів мовної та культурної політики України та Литви.

Ключові слова: освіта, англійська мова, національний тест, Україна, Литовська Республіка.